

Onderwerp: de oudere en de laatste levensfase 1

- Het “gezin” op latere leeftijd.
- Eenzaamheid en (on)veilige hechting.
- Balans in beweging.
- Werken vanuit een competente context.
- De presentie methode van Andries Baard.

Competenties:

Zorgverlener	1.10
Communicator	2.1 2.2 2.3
Samenwerkingspartner	
Reflectieve professional en praktijkonderzoeker	
Gezondheidsbevorderaar	5.1 5.2
Organisator	
Professional en kwaliteitsbevorderaar	7.2

Docent: Téo Visser

De student:

- Kan benoemen welke levenstaken horen bij de ouderen in de laatste levensfase.
- Kan stagnaties in de overgangsfasen onderkennen en benoemen.
- Kan de kernwaarden van de presentie in eigen woorden uit leggen.
- Kan aangeven welke eigen kwaliteiten gebruikt kunnen worden bij het toepassen van presentie bij de oudere patiënt.
- Kan in eigen woorden uitleggen hoe presentie in de praktijk werkt.
- Kan omgaan met het spanningsveld tussen presentie en interventie in relatie tot de kwetsbare oudere patiënt.

Achtergrond:

De oudere mens in de laatste levensfase blijft onderdeel van sociale systemen waaronder zijn familie, zijn stam, zijn eigen gezin en relatie, naast bijv. vrienden en kennissen. Een goede sociale inbedding is goed voor je welbevinden en sociaal/maatschappelijk functioneren. Elke ontwikkelingsfase vraagt aanpassingen en heeft nieuwe taken en levensopdrachten. Stagnaties in de ontwikkelingsfasen kunnen leiden tot klachten. De professional heeft kennis en vaardigheden nodig om deze fasen overgangen bij te kunnen staan. Soms zijn stagnaties al vele jaren geleden ontstaan en vraagt dat verwerken van trauma's op latere leeftijd.

De professional gaat veelal doelgericht en met een bepaald belang naar mensen toe. Tegenover deze op handelen gerichte benadering, staat de presentie: het toegewijd zijn, aandacht voor de ander zonder meteen een probleem te willen oplossen. Het gaat om het (h)erkennen van de eigenheid van de ander en

daar erkenning voor te tonen. Vanuit het aansluiten en herkennen van het perspectief van de ander wordt gewerkt aan een relatie waarin door acceptatie een betekenisvolle relatie kan ontstaan. De relatie gaat uit van wederkerigheid en leidt tot versterking van de mogelijkheden vanuit de eigen identiteit. Tussen het handelen en present zijn bestaat een gezond spanningsveld waar de professional mee moet leren omgaan.

De presentietheorie wil zorgverleners prikkelen om kwetsbare en zieke oudere patiënt nabij te blijven, om met hen een relatie aan te gaan. Presentie wil radicaal aansluiten bij de leefwereld en het perspectief van de ander, waardoor oudere mensen in de zorg kunnen ervaren dat de zorgverlener hun verhaal en hun leven begrijpt en helpt om hen verder te brengen.

Werkvorm:

Interactief college aan de hand van de praktijk zal uitgelegd worden wat presentie inhoudt, hoe het is ontstaan en welke waarde het heeft bij het leggen en onderhouden van het contact met de oudere (dementerende) patiënt. Korte rollenspellen aan de hand van korte casuïstiek kan geoefend worden met 'present zijn'.

Vorbereidende opdracht:

Lees thuis de onderstaande literatuur en probeer de kernwoorden er uit te halen.

Literatuur:

- Eerenbeemt van den E.M., Heusden. A., *Balans in beweging*. Hoofdstuk 2 *loyaliteit tussen ouders en kinderen*. Toorts BV ISBN: 789060206508 september 1998
- Kal, D. en Steketee, M., (2001) "De kern is aandacht", een interview met Andries Baart (R)
- A. Goossensen en P. Thissen, *De blik op opschonen* (R)

Website:

- <http://www.presentie.nl/wat-is-presentie>